

EVANGELIKUS ŐRÁLLÓ

EGYHAZI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Megjelenik hetenkint egy iven.
Kéziratokat, előfizetési díjakat, hirdetések szövegét és díját a szerkesztő-kiadó címére kell küldeni.

FELELŐS SZERKESZTŐ-KIADÓ:
GEDULY HENRIK evang. lelkész,
NYIREGYHÁZA.

A lap ára: Egész évre 12 K
Félévre 6 K
Negyedévre 3 K
Egyes szám ára 40 fillér.
* Hirdetés ára oldalanként 40 korona. *

TARTALOM-JEGYZÉK: Vezércikk. »Ne temere« . . . (Hegyes ösztön az elmélkedésre, vagy ok a merengésre.) IV. — Az államsegély s az egyházi adózás. *Belicza András.* (folyt. köv.) — Egyetemes nyugdíjintézet. Egyetemes bizottság véleményező jelentése a nyugdíjintézetéről. *Gaál Mihály.* — A zólyomi egyházmegye közgyűlése. *Vitális Gyula.* — Tárca. A kórházak és börtönök pastoralisálása. (folyt. köv.) — Tanügy. — Belélet. — Pályázatok. — Hirdetések.

„Ne temere“ . . .

(Hegyes ösztön az elmélkedésre, vagy ok a merengésre.)

IV.

A nagy munkára, mely az embervilág sorsát jobbra fordítaná, nem divatos dilettantizmus, hanem harcra edzett, eszményéért élni, halni tudó nép kell. Ilyenkké tegyük magunkat, népünket, aztán jöhet a harcz, bizton felvehetjük.

De siessünk ily lángoló hitet gyűjtani, ily erkölcsi erőt fejleszteni, ily elszántságot szítani magunkban, népünkben, hogy előbb készen legyünk velök a küzdelemre, mint a harcz kitör. Ez idő gyors léptekkel közelg. Az embereknek agya forr, izzó gondolatok hevitik az észet. Az emberek szívében indulatok árja zúg, s ezeknek egy-egy robbanása jelzi: forradalmi anyag gyülemlött meg az emberek lelkében, mely ha kitör, eget-földet ostromló harcz leend belőle. Kitörése idő kérdése csak. Új korszak küszöbére értünk. Világharcz tárja fel annak titkos jövőbe nyíló ajtaját. Tönkre teszi-e az emberben az Isten képét e harcz, vagy benne tisztul-e meg és magasztosul-e Istenképévé az ember, ki tudja ezt!? Minden aítól függ, mely szellem vezetése alá kerül az emberiség sorsa, mely szellem nyomja az emberi fejlődés küzdelmére a maga jellegét?

Az egymást kizáró érdekek harczában a vezérletet csak az igényelheti, amely bírja magában a közboldogítás feltételeit.

A létező tényezők közül mindenik igényfi ezt; de vajjon melyik hivatott erre? . . . A politikai államok erre hivatva nincsenek, mert ezek előtt — bár polgáraink szellemi előnyét is keresik — a fő cél mégis csak a polgárok testi jóléte, melynek amaszt is szolgálatába helyezik. E mellett az államok

jogköre idegen államok határáig terjed, melynek áttörése egymás népének megrontására visz. — A legeszményibb elveket tűzze bár egy-egy állam a maga zászlajára, megvalósítani azokat a testi ember világi jólétének fő elve miatt képtelen. De tulajdonkép nem is volna szabad a politikai államnak az eszmék küzdelmében tevékeny részt venni, mert állásfoglalás lenne ez önpolgárai valamely részének szellemi, lelkiismereti joga ellen; pedig jogállamnak ezeket nem korlátozni, de szabad megnyilatkozásukban védeni, biztosítani kell, mindaddig, míg ezek a gyakorlatban a polgárok egy másik részének nem sértik jogait. Politikai állam eszmék küzdelmében vezér nem lehet; mert ha ezt teszi, államjoga hatalmi túltengéssé lesz. Az csak keretet nyújthat, melyet eszmei tartalommal más tényező tölt be és a belé öntött tartalom adja meg az államnak is a maga speciális karakterét.

A társadalmi téren hierarchia, aristocratia, küriarchia, demokratia és a jó Isten tudja, még mi minden irányzat követeli a vezérszerepet. De ezek többnyire mind uszályhordozói oly irányzatoknak, melyek már megpróbáltattak, kihasználhattak s melyeket az előrehaladó kor mint értéktelenekeket félre vetett. A társadalmi elvek, erők közül a *socialismus* emeli fel lehangosabban vezérszerepet követelő szavát. Magasztos eszmét valósíthatna ez meg, ha ezt Krisztus szelleme irányítaná. De mivel ez így, ahogy a világban állást foglalni készül, úgy ahogy megnyilatkozott, csak azt mutatja, hogy rút lelkű, önző emberek zsaroló eszköze; mivel ezek hatása alatt csak elégedetlenséget szít és minden társadalmi rend felforgatására tör; mivel ez már megszületésekor téves irányban indult, midőn a lélek tökéletesítését melleskesnek, fő célul pedig a materialistikus

előnyt tüzi ki; mivel ez magának minden felett erőszakos, önkényű jogot követel, de annyi önérettel nem bír, hogy egyebek jogát tisztelni akarná: mindezeknél fogva az emberi szellem fejlődésének irányítása a socialismus kezeibe sem tehető le. A socialismusnak meg kell a temérdek salaktól tisztulnia és ekkor igen alkalmas keretté válhatik arra, hogy azt egy rendező szép lélek emberboldogító elvekkel töltsse ki.

Az egész emberi életet átfogó társadalmi, politikai kereteket oly tartalommal, melyek a tökéletesedni akaró emberi lelket boldogítani képesek, csakis azok a társadalmi alakulások, csakis azok az intézmények tölthetik ki, melyeket a tökéletesedésre bíró világszellem épen e célra létesített, melyeknek Istentől vett parancsa épen az, hogy a gyarló, tökéletlen embert a tökéletesedés minél magasabb fokára emeljék. Ezek az intézmények, ezek a társadalmi alakulások az egyházak, melyeknek kötelességük épen az emberi léleknek eszményi fejlesztése, Isten országa eszméjének a testi világban való megvalósítása s a melyeknek létjoguk attól függ, mint akarják és tudják ez eszményi kötelességet teljesíteni. Amely egyház e kötelességteljesítést magától elveti, amely egyház Isten országának megvalósítását, terjesztését mellőzi, az saját létjogát törte meg.

Az egyházak előtt — a maguk természetes hivatásuk szerint — fő mindig a lélek és ennek érdeke; a test csak annyiban, amennyiben a léleknek erre szüksége van. S ép azért, mert az emberi élet fejlődése mindig a lélek sajátosságaitól függ és mert a lelkek irányítását az egyházak gyakorolták, ép ezeknél fogva az emberi művelődés története mindenütt az egyházak hatásának, vezetésének jellegét viseli, s lett a művelődés egyes népeknél olyanná, amilyenné ezt a vezető egyház — saját eszményét beleoltva — alakítani tudta.

Hogy a művelődés történetében a keresztyén vallás áll a legfőbb helyen tényező erőként, az csak természetes, mert az Isteni kinyilatkoztatás ebbe öntötte bele az embereket üdveztető kegyelmét. De hogy a keresztyén vallás elvesztette a lelkekre ható erejét, befolyását, az is természetes, mert letette az eszmény szolgálatát, elfejtette az isteni megbízást.

Az államsegély s az egyházi adózás.

— Irta: Belicza András. —

Egyházunk nagy átalakulások küszöbén áll. — A már folyósított és törvényileg is biztosítani ígért ál-

lamsegély, mint az 1848. évi XX. t.-cz. részleges végrehajtása megváltoztatja egyházunk külső állapotát s hivatva van intenzívebbé tenni magasztos ténykedését.

Az átalakulás munkával, a munka lázzal jár. — Minél nagyobb a munka, annál nagyobb a láz, de a kellő mértéken túl minél nagyobb a láz, annál silányabb, elhamarkodottabb a munka, mely hatása alatt létrejön, annál több okot s jogos alapot szolgáltat arra, hogy innen is, onnan is megbírálják és a tárgyilagossá kritika bonczkésével eltávolítani igyekezzenek belőle — ha kell, vágás által — azokat a részeket, melyeket az alaposabb körültekintés és higgadtabb megfontolás bizonynyal elhagyott volna.

Valami ilyenféle láz, elhamarkodott felületesség jellemzi egyházunkban az államsegély által megkivánt munkálatokat, pedig nem a muló jelen, hanem a maradandó jövő számára készülnek s annak a jövőnek biztatására hivatvák. Elég e tekintetben ráutalni a most leginkább napirenden levő nyugdíjintézeti vitára, mely márol holnapra más-más alapon újabb meg újabb meglepetéseket hoz.

Az egyetemes egyháznak s különösen a lelkészeknek elismerését és mélységes háláját méltán kiérdemelt nyugdíjintézeti ügyvivő rövid egymásutánban időt, fáradságot nem kímélve, három külön javaslatot készített dédelgetett kedvenczenek: az egyetemes nyugdíjintézetnek modern kiépítéséhez. S ime elismerés helyett a most folyó egyházmegyei gyűléseken itt is, ott is az elégtelenségnek a szava tör elő a keblekből, mely olykor éles támadásba olvad ama férfiúval szemben, ki idegörlő munkával gondoskodik rólunk s családainkról arra az időre, amikor elerőtlenült kezünkől kihull a munka eszköze, amikor sirba roskadt testünk felett az általunk elhagyott, de a nyugdíjintézet által meleg szeretettel felkarolt, táplált, ruházott özvegyeink és árváink a fájdalomnak könnyeit fogják ontani. S mi ennek az oka? Talán nem reális a számítás, nem lelkiismeretes pontosság az ügyvivő munkája? Dehogy nem! A sok panasznak, támadásnak oka, forrása az a kapkodó felületesség, amelylyel az egyetemes gyűlés az ügyvivőnek első javaslatát elvetve, állítólag egy, a kormány körökhöz közelálló egyházi vezérember megbízhatatlan információjának a hatása alatt öt 2400 korona nyugdíjminimummal új javaslat készítésére utasította, amivel különösen a congruás papságnak nagy előnyöket helyez kilátásba.

Az új javaslatnak is sok ellensége támadt. Ezen a nyugdíjintézeti bizottság úgy igyekezett segíteni, hogy az alapot az egyetemes gyűlés határozatának ellenére újból megváltoztatta s új javaslatot készített.

Nem czélom a nyugdíjintézet körül folyó vitának széles medrét még jobban tágítani, csak azt jegyzem meg, hogy bizonynyal kevesebb vizet zavart volna fel az egész ügy, ha nem pillanatnyi impressiók, hanem komoly tanulmányokkal körülbástyázott meggyőződés lett volna a döntő factor a keret megállapításánál.

Ez a lázas sietség észlelhető az egyházi adóteher csökkentésére vonatkozó munkálatoknál is.

Az »Ev. Órálló« 21. számában olvastam, hogy az egyetemes pénzügyi és jogügyi bizottság máj. 12. napján elhatározta, hogy az egyházi adó csökkentésére az államsegély az 1904. évi összeírás szerint fog kiosztatni. Nem tudom, csak sejttem, hogy mi vezetett a t. kettős bizottságot ezen — kényelemszeretettel is vadhóható — határozatának kimondásában. Talán attól félt, — s ez egy cseppet sem rokonszen-

ves — hogy az egyházközségek most, amikor tudják mire kell az állami és az egyházi adónak összeírása és egybevetése, nem jelentenének be helyes és igazságos adatokat? Hogy tehát az egyházközségeknek ne is legyen alkalmuk hamis vallomást tenni, elfogadott a bizottság egy olyan összeírást, mely egy faviskó alá készült fudamentumhoz hasonlít, amire az esztelen tulajdonos emeletes palotát épít, — s amely összeírást épen azért maga a bizottság is szépségtapaszsral vél szükségesnek egy tagja által ellátni, amidőn kijelenti, hogy »az 1904. évi összeírás érvényességét csak egy új összeírásig kívánja elismertetni, mely összeírást kell hogy legkésőbb az 1911-iki e. gyűlés elrendelje, a kerületek azt 1912-re foganatosítsák.«

Hát én ezzel a szépségtapaszsral nem itálalom helyesnek, igazságosnak ezt az összeírást, nem pedig azért, mert az egy általános, a részletekben felületes, megbizhatatlan kimutatás, mely az Egyh. Alk. idevágó §-ainak, egyházközségeink speciális viszonyainak mellőzésével jött létre. Kimutatja az ev. állampolgároknak 1902. évi állami és egyházi adóját, a köztönek egybevetéséből kimutatja az arányszázalékot s az államsegély mikénti felosztásának problémája meg van oldva.

Ha a községi pótdadó arányszázalékának ilyen módon való meghatározásáról lenne szó, minden gondolkodás nélkül irhatná alá bárki, mert községi pótdadót, ha 10 községben van birtokom, mind a 10 községben tartozom fizetni a helyi százalék alapján, tekintet nélkül arra, hogy hol lakom állandóan. Az egyházi adózás egészen más. Hogy milyen, megmondja az Egyh. Alk., melyet hasznos néha végig forgatni.

Az Egyh. Alk. 251. §-a kétféle adóalapot különböztet meg: személyt és állami adót. E két alapon való kirovását az egyházi adónak a 252, 254, 256. §§-ok szabályozzák. Ezekből megtudjuk, hogy személyes járandóság fizetésére a keresetre képes tagok csak állandó lakóhelyükön kötelezhetők, más községben fekvő birtokaik helyén nem. Az állami adó pedig az egyháztagra nézve egészben csak rendes lakóhelyén adótárgy, míg ha birtoka más községben fekszik s ez a község anya vagy leányegyház, úgy az állami adónak a fele, ha pedig fiókegyház, vagy szórvány, akkor a negyede vétetik alapul. Az így kirótt egyházi adót bekívánhatják az anya-, leány-, illetve a fiók-egyházak és szórványok s jó adag kellemetlenség, esetleg végrehajtás útján talán meg is kapják. Az 1904. évi összeírás azonban erről nem látszik tudni, a különgoknak az állami adóját is egészben veszi számításba, pedig egyházi adójuk — a személyi járandóságot nem is számítva — csak felszer, illetőleg negyedszer annyi, mint az ugyanolyan birtoku helyben lakó egyháztagnak adója.

Exempla docent. X fizet állami adóba 100 K-t, egyházi adója 30 K és pedig személyi járandóság 10 K, állami adója átán 20 K, ez 30 százalék. Z. egyháztag ugyanannyit fizet. Közben azonban Z. birtokát, mely után állami adót fizetett, eladja egy más községben lakó ev. egyénnek és ő maga is elköltözik. Mi lesz most a helyzet? A 60 K egyházi szükséglet megmarad, Z. birtokának új tulajdonosa azonban az Egyh. Alk. 256. §. b) pontja szerint csak 10 K-t tartozik fizetni, a hiányzó 20 K-t tehát X. pótolja. Az ő arányszázaléka már 50 százalék, a másiké csak 10 százalék, de az 1904. évi összeírás szerint tovább is 30—30 százalék.

Hogy pedig ez hány helyen és mily mértékben van meg, arról csak annak van fogalma, aki nem vá-

rosi szemüvegen nézi a dolgokat íróasztala mellől, hanem ismeri a tényleges falusi életet.

(Folyt. köv.)

EGYETEMES NYUGDIJINTÉZET.

Egyetemes bizottság véleményező jelentése a nyugdíjintézetéről.

Nem lehet mondani, hogy a Gyürky-féle munkálat felülvizsgálására kiküldött egyetemes bizottság oktroizálni akarná a maga véleményét az egyházra; sőt az által, hogy véleményét kinyomatta és közreadta, tanusította, hogy véleménye discussió tárgyát képezheti legalább a kerületnél és a sajtó terén. Maga is kihívta a kritikát már az által, hogy szabad véleményét nyilvánítandó, még az 1907-ki 25 jkvi számban nyert meghatalmazását is túllépte, azzal indokolván magatartását, hogy „egy későbbi közgyűlés saját határozatát is szabadon és jogosan megváltoztathatja.“

Ezt a feltételezett kritikát akarom én most gyakorolni.

Midőn a bizottság az átalányrendszer helyett a fizetési rendszert fogadta el alapul, joggal hivatkozhatott úgy a Gyürky-féle munkálatra, mint az egyetemes gyűlés határozatára. Ezt a hivatkozást azonban maga meggyengítette az által, hogy az E. A. 21 §-ára hivatkozott, mely szerint az egyetemes gyűlés későbbben másképp is határozhat, még pedig szabadon és jogosan.

Szerintem kell is határoznia.

Már az a körülmény, hogy 465 lelkész véleményéről van szó, gondolkozóba ejtheti az egyetemes közgyűlést. S én azt hiszem, hogy a kerületek is, melyek szavazatára az egyetem reflektál, ezt fogják kívánni.

A bizottság az az ellenvetése, hogy a 2400 K nem lelkészfizetési minimum: meg nem áll, mint tudvalevő, hogy a congrua törvény bizonyos jövedelmeket kivétellett a számításból, ellenben a bizottsági munkálat 20. §-a szerint a lelkészi fizetések újból összeíratnának, s akkor egy sem lesz 2400 korona alatt. Kivált, mikor a cél nyilvánvaló: bizonyosan egy sem fog zsugorgatni. Hiszen már Gyürky közlése szerint is (nem tudom, honnan vette az adatokat) vannak congruas lelkészek, a kik 3000 (sőt egy 4390 K) lelkészi jövedelmet mutattak ki. Én nem irigylem tőlök az államtól adott congruát: hiszen ma holnap már a tanítók (a kik — engedelemmel — még sem akadémikusok) a 2000 K felé tartanak.

A 2400 K minimum tehát igyis, úgyis meglesz.

Nem áll tehát a bizottság azon érvelése sem, hogy a nyugdíj nagyobb lenne (a 465 lelkésznel), mint a munkadíj; valamint az sem áll, hogy »nem érdemes hivatalos működést folytatni akkor, mikor a munka abbahagyása nagyobb díjazással jár.« Mert hiszen a munka abbahagyása nem járna nagyobb díjazással; s mert a munkát nem lehet ám bármikor abbahagyni. A 24 §-ban maga a bizottság gondoskodott arról, hogy 40, illetőleg 30 évi szolgálat jogcímén öt évi időtartam alatt senki sem nyugdíjazható. Pedig az ő munkálata szerint a lelkészhiány (ha ugyan volna) épen a nagyjövedelmű egyházak miatt állhatott volna elő.

De hát mi zavarog a bizottság fejében? Nyugdíj! Már pedig a nyugdíjnak szinte általánosan elfogadott elve a fizetési rendszer. Elve az 5 évi silentium; elve

a tagok fizetés szerinti hozzájárulása; elve a 30—35 év utáni teljes fizetés.

Szükséges-e ez a lelkészeknél? Nem szükséges! Egyrészt azért, mert a lelkészek mind egyformák, csak némelyik szerencsésebb. Másrészt azért, mert a lelkész tovább bírja: egész 40-ik évig. Hiába mondják az ellenkezőt. — Bizony kevés menne hamarabb nyugdíjba, mert nem tud — semmit sem csinálni. A ki pedig igazán belefáradhatott, az többnyire a nagyjövedelmű egyház lelkésze (ámbar néhol csak minden 3-ik 4-ik hétben szolgál) s ez már szerzett magának annyit (többnyire jó gazdák a papok), hogy szépen eléldégel a sajátjából.

Mi kell tehát szegénynek — gazdagnak? Egy kis átalány. Talán évi 2400 K s ennek megfelelő összeg netán: özvegyének, árvájának.

Milyen sok § elhagyható volna e rendszer mellett! Nem kellene a fizetést újra összeírni; nem kellene lebegő adósságot csinálni; nem kellene nagy apparátussal a nyugdíjat kiszámítani. S a mellett az átalányt fizethetnék akár mindjárt, s nem kellene egy évnél is tovább várni a szerencsétlen lelkészeknek, a szegény özvegyeknek, a nyomorult árváknak. Az évi hozzájárulás is, melyet már megszoktunk, maradhatna úgy az egyházak, mint az egyesek részéről.

Azt mondják, hogy a nagyjövedelmű lelkészek ott vannak az egyetemen, s ezek saját érdekében fogják a tagokat informálni. Én nem hiszem. Papok ők is, s nem akarják saját előnyüket mások kárára gyakorolni.

Gyürky ugyan a 16 és 43 §. magyarázatánál kioktat bennünket arra, hogy az öreg pap, ha nyugdíjba akar menni, hogyan számítsa ki remélt nyugdíját. Először is — úgy mond — az 1898 január előtti éveket (mikor tudvalevőleg a nyugdíjintézet alakult) kell számba venni, aztán ezekhez a 11 intézeti évet hozzá adni. Ezek lesznek szolgálati évei. Fizetni pedig 40 szolgálati évig így fog. Ha 2400 K a fizetése és — teszem — 24 szolgálati éve van, függő tartozása leszen 936 K. Ha fizetése 4000 K és 40 szolgálati éve van, függő tartozása leszen 3480 K. „Ha a tag meghal, függő tartozása leiratik.“ Milyen körülményes! Nevezetes azonban a dologban az, hogy úgy a 2400, mint 4000 K fizetésű lelkészeknek a 11 év, melyet a régi nyugdíjintézetben töltöttek, Gyürky szerint ingyen levonatik, s az első csak 2362 K 56 fill., az utóbbi ellenben 3860 K 80 fill. nyugdíjat kap.

Quo jure?

Vajjon nem egyformán járultunk-e a 11 év alatt 1,361,873,70 K-ra felszaporodott nyugdíjintézeti tőkéhez? Vajjon — teszem — Orosháza fizetett-e csak egy fillérrel is többet egy-egy lelkésze után, mint Ér-ujfalu?

Szóval: ha igazságos, becsületes dolgot akarunk véghez vinni (pedig akarunk), miután a kormány is nagy- és kifizetésű lelkészeknek egyaránt adta (mondjuk) adományát, — nem marad egyéb hátra, mint hogy nagy és kis ember 40 évi lelkészi hivataloskodás után (ha elszerencsétlenül, hamarabb is) egy átalányt, talán 2400 K kapjon évenként havonkénti részletekben. Azon felül a ki akar és képes rá, (vagy helyette más testület fizet), fizessen a 2400 K felüli összegért (akár 10,000 koronáig) az életbiztosító társaságoknál szokásos amortizációt. Az özvegyek kivétel nélkül kapjanak 1200 K, az árvák pedig 20 éves korig 200, illetve 400 koronát.

Egyöntetűség kedvéért, mint a nógrádi esperesség tette, elfogadom a pozsonyi értekezlet határozatát.

Gaál Mihály.

A zólyomi egyházmegye közgyűlése.

A zólyomi egyházmegye ez évi rendes közgyűlését július hó közepén tartotta Besztercebányán Csipkay Károly em. felügyelő és Svehla Gusztáv főesperes elnöklete alatt. Sok olyan tárgya volt, mely élénkebb érdeklődést keltett. Maga a főesperesi jelentés több oly kérdést hozott a színre, mely az egyházi közvéleményt szélesebb körben foglalkoztatja. Első sorban a pápa hirhedtje vált „Ne temere“ brevével végzett a közgyűlés s a lelkészi értekezletnek, mely ezzel az ügygel Szehtlo Gerő besztercebányai lelkész előterjesztése alapján foglalkozott, elfogadta azon indítványt, mely szerint felirat intézendő az egyetemhez, követelje a magyar kormánytól, hogy a pápa megbotránkoztató rendelkezéseivel szemben kötelességszerűleg védje meg a prot. lelkészek törvényszerű egyházi szolgálatának erkölcsi reputációját s a pápa törvényeinkbe ütköző illetéktelen beavatkozását a magyar állam szuverenitásához méltó módon utasítsa vissza.

Az egyházmegye örömmel üdvözölte az országos prot. szövetség megalakítására irányuló mozgalmat, mely egyházunkat veszélyesen fenyegető s mindenféle szervezkedő katolikus szövetség ellensúlyozására lesz hivatva s a protestantismus egyik védőbástyája lesz hazánkban a klerikalismus agresszív törekvéseivel szemben; miért is a közgyűlés felhívni határozta az egyházközségek elnökségeit, hogy egyházaikban a protestáns szövetség felkarolására sorakoztassák a híveket.

Ugy szintén örömmel üdvözölte az egyházmegye azon eszmét, hogy a reformáció 400 éves jubileuma valamely nagyobb szabású alkotással örökítségévé s e végből a jubiláris alapra szóló gyűjtés már most megindítandó. Hogy pedig az áldozatkészség eredményesebb legyen, a gyűjtés oly értelemben kezdeményezendő, hogy fele része a helyi egyház javára, fele része pedig a jubiláris alapra fordítassék. Meleg rokonszenvvel fogadta a közgyűlés Csipkay Károly em. felügyelőnek azon életrevaló indítványát, hogy ezen jubiláris gyűjtés esetleg kapcsolatba hozassék a fővárosban létesítendő főiskolai felekezeti internátussal, melyre a fővárosba felkerülő főiskolai ifjuság vallás-erkölcsi befolyásolása és megóvása végett nagy szükség lenne.

Álláspontot foglalt a közgyűlés az egyetemes nyugdíjintézet napirenden levő újjászervezése tárgyában is. Minthogy e kérdés legközvetlenebbül a lelkészeket érinti, elfogadta a lelkészi értekezlet azon megállapodását, mely szerint elvileg a fizetési rendszer mellőzésével az átalány rendszer alapjára kívánja fektetni az egyet. nyugdíjintézetet oly módon, hogy munkaképтелenség, vagy 35 évi rendes hivatalviselés, vagy a 65-ik életév betöltése után minden int. tagnak egyenlő befizetés mellett egyenlően 2400 kor. nyugdíj, az özvegyeknek pedig 1200 kor. biztosítassék.

A nyugdíjügygel kapcsolatban a közgyűlés a lelkészi fizetéseknek államsegélylyel való rendezésének szükségével is foglalkozott s e végett a közös protestáns ügyeket intéző vegyes bizottsághoz fordul, hogy a kormánynál sürgetőleg járjon közbe a lelkészi

fizetések oly rendezése iránt, hogy azok a lelkészi képesítéssel egy fokú középiskolai tanárok fizetéseivel egyenlőkké tétessenek s részökre a korpótlékok is megállapítsanak, a melyekkel már a tanítók is régen elvannak látva. Így legalább az egyházpolitikai törvények életbelépésével károsult lelkészek némi kárpótlásban részesülhetnének, a mire az állam erkölcsileg kötelezve is van.

Nagy visszatetszést keltett a kir. tanfelügyelőségnek az 1907. XXVII. t. cz. intencióján túlmenő eljárása iskoláinkkal és tanítóinkkal szemben, mely valóságos persecutióknak tűnik fel; miért is a sérelmes eseteket az egyházmegye orvoslás végett a kormányhoz feljelenteni határozta. A tanügy külföldön itt oly színvonalon áll, mely inkább dicséretet, mint gáncsolást érdemelne. Erről tanuskodott Bakay Péter alesperes tanügyi jelentése is, mely szerint tanköteleseinknek 98·2%-a volt beiskolázva s a tanítók nagyrésze a felmutatott szép eredményért nyilvános dicséretre méltatva.

A gyűlés tárgyai közül kiemelendő, hogy az egyházmegye a pozsonyi theologusok Otthonában 4000 K-ás alapítványt tett, s egyszersmind az eperjesi theol. akadémián teendő alapítványra is gyűjtést rendelt el; továbbá a lelkészek tanulófiát segítő intézetbe alapító tagul lépett be. Az egyházmegye anyagi ügyei teljesen rendezettek. Az em. közigazgatási pénztár 4380 K évi költségvetési előiránnyal fedezi az adminisztratív költségeket; tartalék tőkéje 7406 K, mely a múlt év alatt 848 K-val gyarapodott. Van külön em. rendelkezési alapja, melyből ez idén hat lelkésznek 725 K segélyt juttatott; tőkéje 5590 K (évi gyarapodás 934 K). Az em. iskolai bizottságnak is van külön pénziára 2172 K tőkével. Az em. lelkészi értekezlet még csak 673 K-val rendelkezik; Luther-árvalapja 28748 K-ra szaporodott fel. Az em. lelkész-tanítói özvegy árva intézet 54,261 K tőkével rendelkezik s a múlt évben 31 segélyezett között egyenként 115 K-t osztott ki, ezen kívül a Grenzner-féle segély alából — melynek tőkéje 16,553 K — 7 özvegy papnénak összesen 805 K segélyt folyósított. Van még az egyházmegyének 424 K-ás Sárkány Sámuel-féle alapja, melynek kamatait a pozsonyi theologusok Otthonának juttatja és van 1130 K-ás Halassy Gyula-féle tanítói ösztöndíj alapítványa. A szarvasi tanító képezdének múlt évben az egyházmegye 102 K-t küldött, ugyan annyit a külmissió javára. Az egyházszertet fokmérője lehet a hivek példás áldozatkészsége, kik egyházi és iskolai czélokra önkéntes adományokban 50,000 K-t jóval meghaladó áldozatot hoztak. A gyámintézet is évről évre nagyobb felkarolásban részesül; legutóbbi gyűjtés eredménye 1385 K-t tett ki, úgy hogy maga is 225 K segélyt tudott adni a szűkölködő egyházaknak a részére eső egyharmad jutalékból. Gyámintézeti tőkéje 868 K. — E szent czélról a gy. i. buzgó világi elnök, dr. Radvánszky György minden évben jelentős adománnyal szokott megemlékezni, — így ez idén is 50 K-t adományozott. Az egyházmegye pénzbeli vagyonyát példás rendben kezeli Sztchlo Gerő besztercebányai lelkész.

Nem szívesen foglalkozott a közgyűlés a felsőbb fokról alkotmányos tárgyalás végett leszállított szabályrendeleti javaslatokkal. Minden évben foglalkoznak ilyenekkel gyűléseink, s alig lesz megalkotva egy szabályrendelet, már a következő évben jönnek a módosítások, majd újból való átdolgozás. Ez idén is három szabályrendelet volt a napirenden: az egyházi tisztviselők hatásköréről, a lelkészek és tanítók vá-

lasztásáról szóló átdolgozott kerületi szab. rendeletek és az iskolai bizottságok szervezeteiről szóló egyet. szabályrendelet módosítása, melyekre a még mindig szükséges helyesbítés iránt az egyházmegye megtette észrevételeit. A részletező szabályrendeletek inkább bénítják, mintsem előmozdítanak az egyházi szabad tevékenységet s rendszerint új anyagi terheket rónak amugy is megierhelt gyülekezeteinkre.

A kerületi gyűlésre követekül az egyházmegye képviselőit kiküldettek dr. Radvánszky György, báró Radvánszky Antal, dr. Répási Mátyás, ifj. Rosenauer Lajos, Rejtő Adolf a világiak sorából: Vitális Gyula, Hrivnyák Samu, Paulinyi Dániel, Sztchlo Gerő, Blatniczky Pál és Zsolticzky Samu a lelkészek sorából.

Még több kisebb jelentőségű ügy elintézése után a gyűlés d. u. 1 órakor befejeztetett.

Vitális Gyula.

T Á R C A.

A kórházak és börtönök pastoralisálása.

Nem régebben a Magyar Szóban mint nagy panaszt olvastam, hogy az egyik budapesti kórházban a betegápolókat alkalmazott apácák szinte erőszakosan törekednek másvallású betegeket a róm. kath. vallásra téríteni.

Ez a panasz nem új. Sokszor felhangzott már amiatt, hogy az apáca-betegápolók mily nagy buzgóságot fejtenek ki a térítésben, még pedig nem csak a róm. kath. jellegű kórházakban, hanem a polgári fennhatóság alatt álló állami, megyei, városi kórházakban is, — sőt panasz tárgyát képezte az is, hogy egyáltalában minek alkalmaztatnak a polgári fennhatóság alá tartozó kórházakban is apácák?

Ha igazságosak akarunk lenni, nem lehet sem a kórházakat fenntartó polgári hatóságokat és testületeket elítélnünk azért, hogy kórházaikban apácákat alkalmaznak, sem a róm. kath. egyházat, hogy betegápolásra apácákat nevel és bocsát a kórházaknak rendelkezésére, — de még az apácákat sem lehet föltétlenül elítélnünk azért, hogy a betegápolók mellett is törekednek — és nem mindig sikertelenül — téríteni.

Félreteszek minden roszhiszeműséget és akarom hinni a polgári hatóságokról, hogy ők nem vallási hovátartozásuk miatt alkalmazzák kórházaikban az apácákat, — hanem csak azért, mert az apácákban hivatott, hivatásuknak élő, teljesen megbízható és — ami szintén igen figyelemre méltó — olcsó ápolókat kapnak. Nem akarom feltételezni sem az államról, sem a megyék és városokról, hogy ne fogadnának szívesen más vallású betegápolókat is, ha olyanokat nyerhetnének bennök, mint az apácákban.

Hogy pedig a róm. kath. egyház zárdáiban betegápolásra kész és alkalmas apácákat nevel és hogy ezeket a polgári fennhatóság alá tartozó kórházaknak is rendelkezésére bocsátja, — ezért nem megrovás, sőt csakis elismerés illeti.

Még azon sem botránkozom meg oly tulságosan, hogy az apácák a betegek ágyai mellett is téríteni törekedjenek. Az apácák lelki életébe nézve megérthető ez és megbocsátható. Ők igazi jóakarói betegeknek. Szeretnék, hogy minden ápoló ne csak testi, de lelkileg is meggyógyuljon. Hogy aztán ezen

törekvésükben átlépik a határt és buzgóságukkal a másvallásuaknak inkább lelki fájdalmat okoznak, mint könnyebbülést — azt hiszem, ezt ők nem is tudják. Ők neveltetésükkel azt a szent meggyőződést szívták magukba, hogy senki nem üdvözülhet, ha csak nem az egyedül üdvözítő egyház tagja. Így érthető az is, hogy miért vetik magukat különösen az eretnekekre. Hogy ki nevelt beléjük ily szellemet és mért, — természetesen az más kérdés.

Ne törjünk azért mindjárt pálczát sem az apáczák eljárása, sem a kórházak fenntartó hatóságai felett. — Ha illet vád valakit, úgy csak magát az ev. egyházat illetheti az. Ev. egyházunk mint igen sok téren, — úgy e tekintetben is pótolhatatlan mulasztást követett el. Fennen dicsekszünk azzal, hogy az evangéliom alapján állunk, hogy az abban rejlő szellemnek vagyunk igazi képviselői, — és ha az ige tükrében megtekintjük magunkat, azt a sajnálatos tapasztalatot szerezzeük, hogy a mostani protestantizmus is inkább csak szószólója az Úr beszédének, mint cselekedője.

Megváltó Urunk oktatást, példát adott (Mát. 4, 24. 9, 12. 25, 36. Márk 10, 18. Ján. 6, 2. Jak. 5, 15.), mint kell cselekednünk a betegekkel szemben és mi úgy szólván semmit sem teszünk. Tettünk-e valamit már arra nézve, hogy a kórházak a mi egyházunk által nevelt és annak szellemében munkálkodó betegápolókat nyerjenek? — Nem. Az egyetlen diakonissza anyaházunk, amely ezt a feladatot is céljául tűzte, oly kevés támogatásban részesül a közegyház részéről, hogy még a papok nagy része előtt is ismeretlen ez intézmény, nem hogy a hívek tömege előtt.

De nem szólva erről, nem tettük meg különben sem kötelességünket a kórházi betegekkel szemben. Ma már minden nagyobb városban van kórház, egyik-másik helyen több is — és az ezekben sínlódó betegekről úgy megfélekedzünk, mintha nem is volna kötelességünk ezek lelkéről is gondoskodni, — mintha a kórházba jutással megszűnnének hiveink lenni. Az igazi istentisztelethez pedig hozzátartozik a betegek látogatása is. Ezeknek predikálni, őket vigasztalni, velők imádkozni tán előbbre való fontos kötelességünk, mint az egészségeseeknek hirdetni az evangéliumot. »A betegnek van szüksége az orvosra« mondja az Úr a lelki betegekre célozva, — de a testi betegnek is inkább van szüksége a lelki orvosra, mint a testileg egészségesnek, mert a betegség sokszor fogékonyabbá teszi a szívet, lelket az üdvözítő kegyelemről szóló tan befogadására. Azok, akiknek hiába prédikáltunk míg a jó szerencse, a viruló egészség lakozott velők egy hajlékban, most a megpróbáltatás idején maguk óhajtják az ige hirdetését, az evangélium vigasztalását. Kik annak előtte nem törődtek Istennel, egyházzal, — a kórágyon elhagyatva magukba szállnak és kíváncznak kibékülni emberekkel és az Istennel. — És egyházuk szolgái nem közelednek feléjük, nem gondolnak velők. De jön, beszél velők, vigasztalja őket az irgalmas nővér, az apáca. Csoda-e, ha egyik másik ev. beteg hitét elhagyja, vagy legalább is erős kísértést érez ilyenkor szívében?

(Folyt. köv.)

TANÜGY.

Felvételi értesítés a bányai ág. hitv. ev. egyházkerület *aszódi leánynevelő-intézetével kapcsolatos háztartási és gazdasági tanfolyamról.*

Az egyházkerület régi óhaja, hogy benlakással egybekötött négy osztályu polgári leányiskolája továbbképző tanfolyammal kibővítsék oly célból, hogy abban a serdülő leánynemzedéknek a természetes hivatására való előkészület, tehát a gyakorlati élet követelményei vigyék a főszerepet.

Az ige testté lőn. Az egyházkerület nagy aldozatkészsége és a nm. földmivelésügyi miniszter úr anyagi támogatása lehetővé tette, hogy már az 1908.9-ik iskolai évben megnyíljon az egyelőre egy évre terjedő tanfolyam, melynek vezetésével (gyakorlati részével) egy a háztartás és belső gazdaság minden ágában teljesen jártas gyakorlati tanítónő lesz megbízva.

A tanfolyam növendékei a háztartás és belső gazdaság keretébe tartozó ismereteket gyakorlati uton fogják alaposan és rendszeresen elsajátíthatni, de emellett elméleti előadások is fognak tartatni a gyakorlati oktatás sikerének biztosítására, mire nézve az egyházkerületnek sikerült a nm. földmivelésügyi miniszter úr ígéretét megnyerni, hogy időközönként szakelőadókat fog az intézethez kiküldeni.

A tanfolyam internátusi helyiségei a leánynevelő-intézet főépületében nyernek helyet.

I. A gyakorlati oktatás a következő háztartási és gazdasági munkákra fog kiterjedni: 1. Háztartási teendők. 2. Főzés. 3. Mosás és vasalás. 4. Fehérnemű-varrás és himzés. 5. Ruhavarrás (amennyiben az első évben az idő és a viszonyok megengedik). 6. Kertészet. 7. Tejkezelés. 8. Állattenyésztés.

II. Elméleti oktatás: 1. A gyakorlati uton szerzett ismeretek megszilárdítására időközönként szakelőadások tartatnak az egészségtan, a háztartás, a kertészet és az állattenyésztés köréből.

2. Meghatározott heti óraszám mellett kötelező tantárgyak:

- a) Vallás- és erkölcsstan.
- b) Magyar nyelv és irodalom; főleg irodalmi termékek olvasása és fejtegetése. Fogalmazványok.
- c) Mivelődéstörténet (alkalmas olvasmányok alapján)
- d) Háztartási számtan és egyszerű könyvvitel.
- e) Német nyelv és irodalom. Irálygyakorlatok, főleg levélírás.

Nem kötelező tantárgyak;

- f) Rajzolás és festés: Női kézimunkákhoz és kertészethez szükséges tervezetek rajzolása és festése.
- g) Francia nyelv.

A német és francia nyelvnek gyakorlati úton való elsajátítására szintén módot nyújt a tanfolyam.

Rendkívüli tantárgyak: angol nyelv, zene és tánc; ezek tanulásaért külön díj jár.

A tanfolyam egyelőre csak egy évre terjed ki és két félévből áll.

Az oktatás szeptember 15-én veszi kezdetét és július közepéig tart. (Második félév kezdete február 15.)

A tanfolyam növendékei év végén bizottság előtt bemutatják az oktatás gyakorlati részét. A rendes növendékek a tanév sikeres elvégzése után bizonyítványt kapnak.

A tanfolyam növendékei kétfélek: rendes és rendkívüli bennlakó és bejáró növendékek.

Rendes növendékek azok, kik egész évre iratkoznak be és az összes kötelező gyakorlati és elméleti tantárgyakból oktatást nyernek.

Rendkívüli növendékek a tantervben előirt tantárgyak közül tetszés szerint választhatnak, de bizonyítványt nem kapnak.

Rendes növendékül beiratkozhatnak az, ki lehetőleg a polgári iskola, vagy felsőbb leányiskola IV. osztályát elvégezte és a 14-ik évet betöltötte.

Rendkívüli növendéknél nem jó tekintetbe az előtanulmány, egyedüli feltétel a kifogástalan magaviset és az előirt életkor.

A tan- és beiratási díj, mely pontosan előzetesen fizetendő, a következő:

a) ág. h. ev. és ref. rendes és rendkívüli bennlakó növendékek fizetnek egy iskolai évre tan- és ellátásdíj fejében 600 koronát.

b) ag. ev. lelkészek, tanárok és tanítók gyermekei kedvezményképen 400 koronát.

c) más vallásuak tan- és ellátásdíja 700 korona. Ezen díj három részletben fizetendő, még pedig az első részlet 240, 160, illetve 300 korona a beiratás alkalmával; a második részlet: 180, 120, illetve 200 korona január 1-én és a harmadik részlet szintén 180, 120, illetve 200 korona április 1-én.

Bejáró növendékek tandíja egész évre 200 korona; az aszódi ág. h. ev. egyház kötelékébe tartozók fizetnek egész évre kedvezményképen 150 koronát.

Beiratás fejében fizet minden növendék 10 koronát; a bennlakó növendékek ezenkívül 10 korona gyógydíjat.

Rendkívüli tantárgyakért: zongora oktatásért egész évre 100 kor. díj fizetendő; angol nyelvért külön megégyezés szerint.

Az intézetbe való belépés az egész évi díj fizetésének kötelezettségét vonja maga után bennlakó és bejáró növendékeknél egyaránt, de aki a II. félévben lép be, az csak félévi tandíjat fizet.

Minden bennlakó növendék tartozik magával kozni, még pedig nevével és az intézeti számmal ellátva, mely az igazgatóság által előre közöltetik:

1 derékaljat, 1 pokrócot, 1 paplant, 1 vánkost. A derékalj — előleges megrendelés folytán — az igazgatóság útján szereshető be; a 3 részből álló derékalj ára: afrikából 20 korona, szörből 24 korona. Az ágyterítőt az egyöntetűség szempontjából az igazgatóság szerzi be, ára 5 korona. 3 rendbeli ággyuzatot, 4 fehér alsó lepedőt, 6 törülközőt, 4 asztalkendőt, 1 abroszt, 6 mosdótáltörölőt, 6 nappali inget, 3 hálóinget, 3 hálókabátot, 6 nyári és 4 téli nadrágot, 2 fe-

hér, 3 színes nyári alsószoknyát, 2 színes, meleg alsószoknyát télre, 2 fekete szőr-, 4 nagy piros és kék és 2 fehér kötényt, 12 pár harisnyát, 24 zsebkendőt, sapkát és kerti kalapot, 1—1 bontó- és sűrű-fésüt, fog-, haj- és ruhakefét, 1 sötétkék nemezkalap, 1 fehér szalmakalap egyszerű formában, a kabátok színe is sötétkék legyen. Nem kötelező, de az egyöntetűség szempontjából kívánatos 1 sötétkék szövetruha vasárnagra; az időszakoknak megfelelő egyszerű ruhák hétköznapra és ünnepélyes alkalmakra 1 fehér ruha. Szükséges továbbá evőeszköz: villa, kés, 1 kisebb és 1 nagyobb china ezüstkanál, 1 pohár a küldött ruhazámmal jelezve, mert itt vésés nem eszközölhető.

A tanfolyamra vonatkozó bárminemű felvilágosítással készséggel szolgál

az intézeti igazgatóság.

BELÉLET.

Gyászrovat. A kassai ágost. hitv. evang. I. egyházat mely bánat és súlyos veszteség érte. 20 éven át áldásosan működött felügyelője Benczúr Géza munkás és áldásos élete 66-ik évében f. hó 8-án, hosszas és evangéliumi alázattal viselt szenvedés után, az Úrban csendes elhunyt. A hálás egyház fáradhatatlan, hithű vezérét, a protestantizmus egyházépitő munkását gyászolja az elköltözöttben, aki 1868—1889-ig mint az egyház főjegyzője; 1889-től utolsó lehetéig mint az egyház felügyelője; 1898—1905-ig mint a VI. sz. k. v. egyházmegye világi felügyelője; ügyis mint az egyetemes lelkészvizsgáló bizottságnak tagja, a tiszai ev. egyházkerületnek, valamint a hegyaljai v. esperességnek törvényszéki bírója; az eperjesi kollegium igazgató- és végrehajtó-bizottságának tagja stb. elévülhetetlen érdemekkel örökitette meg nevét protestáns egyházunk történetében. Kihült pormaradványait f. hó 10-én helyezték örök pihenőre. Az igaznak emlékezete áldott!

Reversalis statisztika. A m. kir. központi statisztikai hivatal közleményei szerint a gyermekek válására vonatkozó megegyezéseknél egyházunk vesztesége f. év január havában: 40. (ref. 49), február havában: 54, (ref. 96), márczius havában: 36, (ref. nyereség: 29). Addig, míg mi beszélünk, a sok irással és tanácskozással a levegő eget vagdossuk, a római katholicizmus hatalmasan cselekszik. Már pedig egy mákszemnyi cselekedet többet ér minden Diogenesi beszédnél. Tetteket, tetteket, még pedig önerónkból fakadó tetteket, s ne csak beszédeket, nagyhangu határozatokat, mástól váró és könyörgő segítséget szegezzünk az ellenfél mellének, akkor majd visszadől sötét odujába. Ha Bocskay, Betlen és Rákóczi is csak tanakodtak és nagyhangu határozatokat hoztak volna s nem ütöttek volna kardjuk markolatára is, bizony, bizony ma alig beszélhetnénk! Kassa. Homola István ev. lelkész.

Viszonzás a „Válasz“-ra. Kardos Gyula egyházker. missiói lelkész ur e b. lap 31-ik számában válaszol az «Egy kis helyreigazítás» című és jó akaratú közleményemre. Kár annyira idegeskedni és kar-

doskodni, úgyszólván kárba veszett munka. Üres frázis az egész válasz és okoskodás. Üres frázisokkal pedig nem lehet valami komoly dolgot a maga értékére leszállítani, a nyilvánosság előtt tett tévedést, jobban mondva baklövést komolyan fentartani, azon megdöntetlen igazságot, hogy Baltik Frigyes, a dunáninnyi egyházkerület nagyérdemű, nagyrabecsült és szeretve tisztelt püspöke, a nógrádi egyházmegye f. é. jun. havában Balassagyarmaton tartott közgyűlésén nem mint vendég, hanem mint bgyarmati lelkész és ezen egyház hivatalból képviselője volt jelen, közönséges és holmi magyarázatokkal megdönteni. Épen ezért a dolog lényegére nézve több mondani valóm nincs. Legfeljebb annyit jegyzek meg, hogy nagyon szépen és jól néz-nénk ki, ha a nógrádi egyházmegye érdemes főjegyzőjének is eszébe jutna a balassagyarmati lelkészt az esp. jegyzőkönyvben a »Jelen voltak« közt csak a vendégek közé sorozni. Ezt tudnia kell a tudósító urnak, a ki a »püspök oldala mellett«, tehát igen jó iskolában van, a hol a fiatal és tapasztalatlan urak igen sok hasznos dolgot tanulhatnak. Ami a tudósító urnak a helyreigazító »mély tudományára« és »a magyar nyelvben való bizonyos járatlanságára« vonatkozó megjegyzéseit illeti, válaszom csak annyi, — többre nem érdemes az oda nem tartozó, összefüggéstelen, udvariatlan s meg nem érdemelt megjegyzés, hogy a helyreigazító lelkész már akkor irt és beszélt magyarul, terjesztette a magyar nyelvet és hazafias szellemet és küzdött a magyarságért, amikor fiatal testvérem még az abc-ét sem tanulta. Egy lelkész.

PÁLYÁZATOK.

A csanádcsongrádi ág. hitv. evang. egyházmegyéhez tartozó *hódmezővásárhelyi* egyházközség **lelkészi állására** — elhalálozás folytán — pályázat hirdettetik.

E lelkészi állás javadalma a következő:

1. A volt lelkészi földek megváltatván, az egyház pénztárából évnegyedes részletekben előre fizetve: 2800 kor. 2. nyolczvan négyszögöl tóikerti föld haszonélvezete. 3. A vagyóczi Nagy Pál alap növekvő évi jövedelméből — az alapítvány értelmében — ez idő szerint mintegy négyszáz korona. 4. A várostól: 3 öl tűzifa természetben; 300 kéve nád váltásdíjában 9 K 45 fill. 5. Stólak: keresztelés: 1 K, egyházkeles: 40 fill., esketés: 4 K, temetés imával: 1 K 20 fill, temetés beszéddel: 4 K, anyakönyvi kiadvány: 2 K, családi értesítő: 4 K. 6. Lelkészlak udvarral, kerttel, melléképületekkel. Az épületeket az egyházközség gondozza és az adót fizeti. 7. Ha a 4. pont alatt felsorolt javadalmakat a város emeli, a felemelt javadalom is a lelkészt illeti.

Megjegyeztetik, hogy az elhunyt lelkész az állami ovónőképzőben, állami polg. fiu- és leányiskolában teljesített heti 4 órás vallásitanításért 400 kor. fizetletdíjban részesült.

E lelkészi állásra folyamodni kívánók részéről a bányakerületi lelkészválasztási szabályrendelet értelmében a kellően felszerelt kérvények esperesi hivatalomhoz augusztus hó 30-áig nyújtandók be.

Szentesen, 1908. augusztus 9.

Petrovics Soma,
csanád-csongrádi esperes

2-1

A sátoraljaujhelyi ág. h. ev. anyaegyházhoz tartozó *nagykázméri* leányegyház a kébelében megüresedett **előlkönyörgő-kántori** állásra oly nyugalmazott kántortanítót keres, aki az istentisztelet vezetésére és a csekély számu ev. gyermekek vallásban való oktatására vállalkozik. Javadalma: lakáson és kerten kívül mintegy 300 korona. A jelentkezések szept. 15-ig az alulírott lelkészhez intézendők.

Sátoraljaujhely, 1908. aug. 11-én.

Domján Elek,
lelkész.

2-1

Az eperjesi ág h. ev. egyházkerületi kollégium államilag segélyezett főgimnáziumában az 1908/9 tanévre egy **helyettes tanári** állás töltendő be, melyre *latin-magyar* képesítéssel bíró pályázók folyamodhatnak. Ezen helyettes tanári állás javadalma 1600 kor.

Pályázók, kik ág. h. evangélikus, szükség esetén ev. református vallásuk lehetnek, folyamodványukat az eperjesi ág. h. ev. egyházkerületi kollégium igazgató választmányához címzetten és vallásukat, életkorukat, végzett tanulmányukat, képzettségüket, eddigi szolgálatukat, egészségi és katonakötelezettségi állapotukat kimutató okmányaikkal felszerelten a kollégiumi főgimnázium igazgatóságához f. évi augusztus hó 25-ig küldjék be.

Az állás az 1908/9 tanév elején elfoglalandó.

Kelt Eperjesen 1908. évi aug. hó 3.

Dr. Schmidt Gyula
kollégiumi felügyelő.

(2-2)

Cserét keresek **9 éves fiam** számára, városba vagy falura, hol a IV-ik elemi osztályt végezn. Értesítést vagy ajánlatot kér: **Lipták Tivadar** ev. lelkész, Izsákfalva, u. p. Ménhard. Szepesmegye. — (3-3)

KÓKAI LAJOS

protestáns irányu könyvkereskedése.

Alapítva
1873-ban.

BUDAPEST,
IV., KÁROLY-UTCA I. —

Telefon:
74-94.

A győri, dunántúli és békéscsabai énekeskönyvek óriási választékban egyszerű és finom bekötésekben. Az összes forgalomban levő evang. imakönyvek papi- és magánhasználatra, vallásos iratok, konfirmációi káték és megfelelő ajándékönyvek, az összes megjelent Passiók, halotti énekesek, evang. hittankönyvek bármely szerzőtől, egyházi nyomtatványok, emléklapok, világi tudományos, szépirodalmi művek, stb. állandóan nagy mennyiségben raktáron vannak.

30-13

TESSÉK JEGYZÉKEMET KÉRNI!